

היום נלמד בעזרת ה':

כתובות דף סה

(בעמוד הקודם)

למדנו במשנתנו - אמר רבי יוסי, לא פסק לה שעורים אלא רבי ישמעאל שהיה סמוך לאדום:

קושיא: וכי רק בארץ אדום אוכלים שעורים ובכל העולם לא אוכלים? ומדוע רבי יוסי אמר שרק בארץ אדום פוסקים לאשה שעורים?

תירוץ: כך אמר רבי יוסי לתנא קמא - אתה סובר שהשיעור של השעורים כפול מהחיטים ('לא יפחות לה משני קבין חיטין או מארבעה קבין שעורין'), לא פסק שעורים בשיעור כפלים מהחיטים אלא רבי ישמעאל שהיה סמוך לאדום, מפני שהשעורים האדומיות רעות, אבל בשאר המקומות לא צריך לתת לה שעורים כפלים מהחיטים.

אין פוסקין יין לאישה: המשהה את אשתו על ידי אפוטרופוס לא צריך לתת לה יין, משום שהשכרות מביאה אותה לידי זימה.

'ואם תאמר.. ושקויי': לכאורה מהפסוק מוכח שאישה שותה יין ('שקויי' לשון משקה)? ותקם חנה אחרי אכלה: מלשון הפסוק 'שתה' (לשון זכר) ולא 'שתות' (לשון נקבה) - מוכח שהיא רק אכלה אבל בעלה שתה.

אלא מעתה 'אכלה' ולא 'אכל' הכי נמי: וכי האם נאמר שגם הלשון 'אכלה' בפסוק (לשון נקבה) יתפרש שרק היא אכלה ולא בעלה? והרי אין שום הגיון לומר שבעלה לא אכל. ובהכרח שהפסוק מדבר על שניהם. אם כן גם בשתיה נאמר שגם היא שתתה?

הגמרא מתרצת: הפסוק שינה בלשונו. הרי הוא התחיל לדבר עליה 'אחרי אכלה' לשון נקבה, ומדוע בשתיה הוא עבר ללשון זכר 'שתה' ולא 'שתות' - בהכרח שלגבי השתיה הפסוק בא ללמד אותנו שרק הוא שתה ולא היא.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

מיתבי רגילה נותנין לה: אישה שרגילה לשתות יין פוסקים לה יין. מוכח מהברייתא שאישה כן מקבלת יין?

מאי קאמר? דברי רב חיינא אינם מובנים שהרי לא יתכן שאישה שלא רגילה לשתות תקבל יותר יין מאישה שרגילה לשתות?

אביי מתרץ: אישה שרגילה לשתות בפני בעלה שתי כוסות, כשהיא לבדה נותנים לה כוס אחת. ואישה שרגילה לשתות בפני בעלה כוס אחת, כשהיא לבדה לא נותנים לה כלל. (ופירוש דברי רב חיינא כך: הרגילה לשתות שתי כוסות בפני בעלה – נותנים לה כוס אחת, ושאינה רגילה לשתות בפניו שתי כוסות אלא רק כוס אחת – לא נותנים לה כלום -תוס').

הגמרא מביאה תירוץ נוסף על הקושיא מהברייתא 'רגילה נותנים לה':

ואיבעית אימא: 'רגילה' ביין לא הכוונה לשתות אותו, אלא להטעים בו את התבשילים (= 'ציקי קדירה').

ולא ענו אחריה אמן: החכמים, בגלל שהיא היתה שומרת יבם ולא רצו שה'אמן' יתפרש גם על הסיטואציה העצובה שלה.

תובעת בפה: את בעלה לתשמיש. ואין דרכה של אישה לתבוע בפה (כפי שלמדנו לעיל).

אכסנאי: אורח אסור לשמש מיטתו [עיין או"ח סימן ר"מ,יג' באיזה אופן מדובר], ומכיון שהיו חנה ואלקנה אורחים לא הסכים אלקנה שהיא תשתה כי אז היתה מתאווה לתשמיש ואסור להם.

חומא דביתהו דאביי: 'חומא' היתה אשתו של אביי, לאחר שנפטר אביי היא באה לבית דין של רבא כדי שיפסוק לה מזונות מהירושה וכן יין. אמר לה רבא: אני הכרתי את 'נחמני' (כינוי לאביי) שלא היה שותה יין. אמרה לו: אני נשבעת בחיי אדוני שהוא היה משקה אותי יין בגביעים גדולים כמו אלה, ואז היא גילתה את זרועה כדי להראות לו שזה הגודל של הכוסות, וכתוצאה מכך פרץ אור מהיופי שלה בבית הדין.

קם רבא נכנס לביתו ותבע את אשתו שהיתה בת רב חסדא לתשמיש. שאלה אותו אשתו מה קרה בבית הדין? סיפר לה. יצאה אשתו אחרי חומא והיכתה אותה במנעול של ארגז, עד שהיא גירשה אותה מכל המחוז. ואמרה לה: הרגת כבר שלושה אנשים

(חומא נישאה לשלושה אנשים שמתו ולכן היא נחשבת 'קטלנית' האסורה להינשא שוב) ועבשיו את רוצה להרוג עוד אחד – שאת מראה את יופיך כדי שיקפצו עליך אנשים להתחתן איתך?

דביתהו דרב יוסף: אשתו של רב יוסף באה לבית דין לאחר מותו ובקשה שיפסקו לה יין, ופסקו לה מכיון שהיא הגיעה מהעיר 'מחוזא' שהיו רגילות נשותיהן לשתות יין.

פסוק לי שיראי: בגדים.

לך ולחברך ולחברוך: היא אמרה לרב יוסף שהיא צריכה את הבגדים 'לך ולחברים שלך ולחברים של חבריך' = שלא אתבזה בפניך ובפני חבריך. כלומר בכדי שלא תתבזה על הבריות.

*

למדנו במשנה שהיא מקבלת מטה, מפץ (מחצלת רכה), ומחצלת (קשה).

הגמרא מקשה: הרי מטה של עור הרבה יותר נוחה מאשר לשכב על מפץ ומחצלת, ומדוע היא צריכה אותם? ומתרת: מדובר במקום שלא היו עושים מיטות מעור אלא מחבלים, המכאיבים לה ומזקינים אותה (= דמבגר לה), והמפץ והמחצלת מרככים את השכיבה עליהם.

אי דאורחה: אם דרך משפחתה לשכב על כר וכסת מדוע שלא תקבלם לכולי עלמא, ואם לא מדוע שכן תקבל?

לא צריכא: מדובר שדרכו לשכב עליהם ולא דרכה. לדעת תנא קמא הוא טוען כשאני הולך אקח אותם איתי וכשאחזור הביתה אביא אותם חזרה. לדעת רבי נתן היא טוענת לפעמים הוא ישכב להביא אותם איתו ואז הוא יקח ממנה את המפץ והיא תצטרך לשכב על הקרקע, ולכן היא רוצה שיהיה לה בבית תמיד כר וכסת למקרה הצורך.

*

למדנו במשנה: שהיא מקבלת נעליים בשלושה רגלים, ובגדים של חמישים זוז פעם בשנה

האי תנא שליח ערטילאי ורמי מסאני: האם התנא דרכו להיות ערום ורק לנעול נעליים? כלומר איך יתכן שהיא מקבלת נעליים שלוש פעמים בשנה ואילו בגדים רק פעם בשנה, מה היא תעשה רק עם נעליים?

הגמרא מתרצת: התנא גר במקום הרים המקלקלים את הנעליים ויש צורך בשלוש זוגות נעליים בשנה. ובאמת היא לא מקבלת נעלים חדשות בכל חג בגלל החג עצמו, אלא הסיבה שהיא מקבל את הנעליים בחג בכדי שתהיה לה 'שמחת חג' מנעליים חדשות. (אבל בגדים שאין צורך להחליף אותם במשך השנה, היא מקבלת אותם רק פעם אחת לכל השנה).

*

חמישים זוזי פשיטי: הסכום שהיא מקבלת הוא חמישים 'זוז פשיטי' שהם שמינית מ'זוז צורי'. שהרי המשנה אומרת שסכום זה הוא לעני שבישראל.

*

למדנו במשנה שהבגדים השחוקים מרוב שימוש נשארים שלה לאחר שהיא מחליפה אותם.

מותר מזונות לבעל: אם האישה אוכלת פחות מהקצבה האמורה במשנה, המותר הולך לבעלה. אבל מותר הבלאות (= הבגדים הבלויים) הולכים לאישה.

מותר בלאות אלמנה: אלמנה שניזונת מנכסי יתומים ומקבלת חמישים זוז לקניית בגדים, הבלאות הולכות ליתומים ולא לאלמנה.

*

אכלה ומחתה פיה: הפסוק מדבר על אישה מנאפת וממשיל את מעשה הזנות לאכילה.

מיתבי... אוכלת בלילי שבת ובשבת: כלומר גם בליל שבת וגם בשבת ביום.

*

קטן בן שש יוצא בעירוב אימו: אם עשה אביו עירוב בכדי ללכת בשבת לצד צפון, ואילו אימו עשתה עירוב לצד דרום – הקטן (עד שיגיע לגיל שש) הולך אחר אימו, משום שעד הגיל הזה הוא צריך את עזרתה והוא הולך אחריה. מכאן לומדים את הגיל שתינוק כרוך אחר אימו - שהוא גיל שש.

ממאי: מהיכן למד עולא שאדם צריך לזון את בניו כשהם קטנים ביותר? לכאורה מהמשנה שלנו שאם היא מניקה מוסיפים לה על מזונותיה, ומדוע? לכאורה בכדי

שיהיה לה מספיק חלב להניק את הקטן. כלומר שאדם חייב לזון את בנו התינוק. וכאמור ראינו שעד גיל שש הוא עדיין כרוך לאימו, ממילא עד גיל זה הוא חייב לזון אותו. הגמרא דוחה: אולי הוא מוסיף לה מזונות משום שכשהיא מניקה היא נחשבת כמו חולה?

הדרן עלך אף על פי

פרק ששי. משנה: מציאת האישה ומעשי ידיה: שייכים לבעלה, אבל אם נפלה לה ירושה - הקרן שלה ובעלה אוכל את הפירות בחייה.

בושתה ופגמה: אם עשה בה מישהו חבלה והזיק אותה ובייש אותה – הכסף הולך אליה. לדעת רבי יהודה בן בתירא הבעל מקבל חלק מהסכום. אם החבלה המבישה נמצאת במקום מוסתר בגופה היא מקבלת שני שלישי והוא שלישי, ואם החבלה במקום גלוי הוא מקבל שני שלישי והיא שלישי. טעם הדבר כי הוא מתבייש שכך נראית אשתו ועוד שהיא נמאסת עליו במראה המגונה שלה.

ושלה ילקח בהן קרקע: הסכום שהיא מקבלת על הנזק והבושת נחשב כמו ירושה שנפלה לה שהקרן שלה והפירות של הבעל, ולכן בכסף הזה קונים קרקע והבעל אוכל את פירותיה.

גמרא: מאי קא משמע לן: מה החידוש שהבעל מקבל את מציאתה ומעשי ידיה, כבר למדנו זאת במשנה לעיל שהבעל מקבל אותם. כמו שמוכח בלשון המשנה שם 'יתר עליו הבעל' כלומר מלבד הזכויות הנ"ל הוא גם מקבל פירות בחייה?